

De Hominum Primordiis. Studia in honorem Professoris Vasile Chirica, Ediderunt George Bodi, Mihaela Danu, Radu Pîrnău, *Scripta archaeologica et historica Dacoromaniae*, VII, Redigit V. Spinei, VII, Editura Universității Al. I. Cuza, Iași, 2013, 233 p.

Volumul omagial, dedicat colegului nostru Prof. Dr. Vasile Chirica la împlinirea frumoasei vârste de 70 de ani, conține contribuțiile mai multor colegi, cu preocupări în studierea Paleoliticului, Neoliticului și Epocii Cuprului. După o prezentare succintă a personalității cercetătorului Vasile Chirica și a contribuțiilor aduse la cercetarea preistoriei României, semnată de Mihai Gligor, urmează studiile mai multor colegi din diferite centre universitare.

Astfel, unele studii tratează fenomenul Aurignacian prin prisma gândirii cultural istorice europene (utilajul litic ca marker al identității sociale) sau a școlii neo-evoluționiste nord-americane (variabilitatea utilajului litic ca răspuns la presiunile de adaptare), subliniindu-se

caracteristicile principale sau punându-se din nou problema locului său de origine (Mircea Anghelino).

Lorena Nițu face o trecere în revistă a cercetărilor recente cu privire la variabilitatea Gravettianul est-european și la problematica recentă a acestei perioade preistorice.

Analiza inventarului litic din siturile Paleoliticului superior din zona Oașului și Maramureșului (Roxana Dobrescu, Alain Tuffereau) ridică din nou problema provenienței obsidianului, care constituie un procentaj important la Remetea Șomoș I (32,60% în nivelul Aurignacian; 27, 88% în nivelul Gravettian; 15,6% la suporturi) și Bușag (0,64% în nivelul Aurignacian; 4,58%

în nivelul Gravettian), ceea ce demonstrează și o bună cunoaștere de către aceste comunități a calităților materialului pentru producerea artefactelor. Din păcate, studiile făcute până acum nu au elucidat zona sa de ocurență, pentru epoci mai târzii făcându-se afirmația că obsidianul din Transilvania, de la Cheile Turzii provine din zona Carpathian I din estul Slovaciei (Cejkov și/sau Kašov¹).

Ultimul studiu referitor la Paleolitic prezintă revizuirea încadrării geomorfologice-arheologice pentru situl Malul Dinu Buzea, amplasat la confluența râurilor Buzău și Cremenea din apropierea Sitei Buzăului, pe baza cercetărilor recente (Marian Cosac, George Murătoareanu, Alexandru Radu).

Bogdan Petru Niculică și Neculai Bodnariuc semnează un articol legat de istoria arheologiei, și anume referitor la colecția de artefacte paleolitice a lui Ceslav E. Ambrojevic, făcându-se referiri la proveniența pieselor și la maniera în care acestea au ajuns în colecția Muzeului Bucovina din Suceava.

Cultura Cucuteni este bine reprezentată în volumul de față, prin mai multe contribuții, cu privire la economia de subzistență, ilustrată prin exemplificarea situațiilor din câteva situri cu cercetări interdisciplinare (George Bodi, Radu Pîrnău, Mihaela Danu, Romeo Cavaleriu), la unele vase speciale cu caracter de cult ca cele de tip coșuleț/rectangulare (Cornelia-Magda Lazarovici), ce arată legături cu lumea transilvăneană (cultura Zau), sau la obiectele de podoabă realizate din cochilii de moluște din arealul Cucuteni-Tripolie (Senica Țurcanu). Studiarea

speciilor de moluște folosite, a tehnologiilor folosite, ocurența lor reprezintă un ajutor pentru a urmări eventuale contacte între grupuri umane pe spații destul de largi, constituind totodată și un element în plus pentru refacerea rețelelor de schimb preistorice, a existenței unei ierarhii sociale, ca și stabilirea cronologiei acestor descoperiri. Reevaluarea unei statuete antropomorfe de la Cucuteni – *Cetățuia* i-a permis lui Radu-Gabriel Furnică să reamintească descoperirile de tip Horodiștea – Erbiceni și Foltești care încheie complexul Cucuteni-Tripolie și legătura acestei piese cu una similară dintr-un mormânt de copil de la Majaki.

Cultura Gumelnița este ilustrată în volum printr-un studiu complex al industriilor materiilor dure de animale provenind de la Cunești – *Măgura Cuneștilor*, semnat de Monica Mărgărit, Cristian Eduard Ștefan, Valentin Dumitrașcu.

Volumul se încheie cu un foarte interesant articol semnat de Nicolae Ursulescu, care poate fi legat tot de istoria arheologiei, în care este pusă în valoare contribuția lui Hubert Schmidt la studierea semnelor cu caracter simbolic din preistoria sud-estului Europei, și în mod special a celor de pe piesele de la Turdaș. Autorul subliniază, totodată, faptul că această contribuție nu a fost valorificată corespunzător de cei care s-au ocupat recent de semnele de pe ceramica neo-eneolitică.

CORNELIA-MAGDA LAZAROVICI